

VĚSTNÍK

III. SJEZDU ČESKÝCH PŘÍRODOZPYTCŮV A LÉKAŘŮ V PRAZE.

VYDAVATELÉ:

PROF. DR. JOSEF THOMAYER A PROF. DR. ONDŘEJ SCHRUTZ.

ZODPOVĚDNÝ REDAKTOR:

PROF. DR. ONDŘEJ SCHRUTZ.

→ 1901. ←

V PRAZE.

NÁKLADEM III. SJEZDU ČESKÝCH PŘÍRODOZPYTCŮV A LÉKAŘŮ,
TISKEM Dra ED. GRÉGRA.

posti šterků pyropových přidružila se nevšimavost širšího obecnstva.

Pyrop, tento ryze český, krásný drahokam, hrozí úplným zaniknutím v ložiskách českého Středoohoří. Tam, kde jindy pyrop svým ohnivým žárem dělníkům v oči se zablesknul, tam na příště pátravý navštěvovatel najde jen třetíhorní křemen, slepenec, cicváry a nějaký ten blíšticí se »šorpík«.

4. Proi. ANT. BUKOVSKÝ (Kutná Hora): **Nové nerosty kutnohorské.**

Ze štol nově ražených pochází: Ocelkový dolomit (Braunspath) z důlu »Turkaňku« (300 m), drobné klence. Rozp. část (95,70%) obsahuje: 21,79 FeCO₃, 1,35 MnCO₃, 52,16 CaCO₃, 24,07 MgCO₃ = 99,37. Ankerit z důlu »na Ptáku« (300 m). Bílé destičky perletově lesklé. Rozp. část (97,68%) = 25,80 FeCO₃, 4,84 MnCO₃, 51,49 CaCO₃, 17,28 MgCO₃ = 99,41. Větší počet nerostů nových nalezl jsem na haldách couků »Kavka« a »Sv. Trojice«. Spartait, růžový, hrubozrný, h = 2,73, zarostlý v rúle. Obsahuje: 0,07 nerozp. 0,86 FeCO₃, 13,77 MnCO₃, 85,02 CaCO₃, 0,45 MgCO₃ = 100,17. Kutnohorit, narůžovělý, klencový, černohnědě ovětralý, h = 3,05. Rozp. část (99,45%) : 6,88 FeCO₃, 38,55 MnCO₃, 44,02 CaCO₃, 11,04 MgCO₃ = 100,49. Alagit (hydropit, photicit?) hrubě zrnitý, černošedý, vyvinuje z kys. solné chlor. Obsahuje přes 15% rohovce mechanicky přimíseného. Rozp. podíl chová:

13,25 Fe₂O₃ . 2 aq (žádá 1,43 aq, nalezeno 1,42 aq)
 2,36 Mn₂O₃ (součást vybavující Cl)
 77,27 MnCO₃ }
 3,81 CaCO₃ } vyžadují 32,47 CO₂, nalez. 32,32 CO₂.
 3,46 MgCO₃ }
 100,15

Klippsteinit celistvý, modravě hnědý, jest směsí isomorfních karbonátů Mn, Ca a hydrátů Fe₂, Mn₂ s mechanickou příměsí rohovce a pyritu. Vyvinuje hojně chloru. Poněvadž by velmi obtížno bylo oddělití drobounký pyrit, analysován celek:

27,27 nerozp. tmavý zbytek }
 1,88 FeS₂ (0,997 S) } příměs
 1,87 vláhy }
 4,22 aq }
 19,30 Mn₂O₃ }
 3,12 Fe₂O₃ + Al₂O₃ } v podobě hydrátů
 16,55 MnO }
 7,75 CaO } kdyby přepočteny byly na karbonaty,
 0,90 MgO } bylo by třeba 18,11 CO₂
 15,62 CO₂
 99,48

Mohl by se tedy tento nerost považovati za téměř úplně zvětralý silikat (hlavně manganatý). Pouze 3,40 SiO₂ (aeq 2,49 CO₂) jest dosud v podobě silikatu nezvětralého. Tento i předchozí nerost mohly vzniknouti také z roztoku bikarbonátů.

V údolí Vrchlice pod sv. Barborou nalezena byla

hlíza dialogitu (MnCO₃), pruhovaná temným alabandinem (MnS). Jest pravdě podobno, že tyto dva nerosty pocházejí ze stanoviště předchozích čtyř nerostů manganatých. Dialogit jest červený a chová: 0,32 FeCO₃, 4,80 CaCO₃, 2,02 MgCO₃, 92,86 MnCO₃.

Zkouškami jen kvalitativními určeny byly ještě tyto nerosty: Chrysokoll zelený i modrý, jako sekundární produkt na škvárách a pískovci v údolí Bylanky, je to produkt umělý; glockerit a apatelit na starých haldách kaňkovských a sádrovec v drobných krystalech na všem dlouho větrajícím kyzonosném kamení.

Pouze odhadnut bronzit, mosazně žlutá, křehká slída v rúle biotitické.

5. Dr. M. Kříž (Ždánice): **I. O diluviu na Moravě.**

Morava má ve svém diluviu místa klassická, jimž se nevyrovnají uloženy jinde se vyskytující.

Diluvium moravské vyskytuje se:

a) a v jeskyních;

b) mimo jeskyně a to jako nánosy říční a potůční, jako glacialní erraticum a žlutnice.

V jeskyních Moravských uloženy jsou mohutné diluvialní naplaveniny, místy až 24 m. silné. Abych seznal, jak jeskyně se utvořily, jaký je v nich nános, odkud přišel a co v něm obsaženo, dal jsem hloubiti šachty, průkopy a pole v jeskyních našich.

Rozsah těchto prací seznati lze z následujícího přehledu:

Skupení jeskyně	Počet	Šachty		Průkopy		Pole	
		hloubka v m	skalnaté dno	počet	krychlové metry	počet	krychlové metry
I. Sloup, Holštýn, Ostrov	66	360	36	10	245	4	1747
II. Údolí Křtinské, Výpustek a Býčí skála	65	207	51	12	213	—	—
III. Údolí Hádecké s Kostelíkem	9	41	5	8	229	6	970
Celkem . .	140	608	92	30	687	10	2717

Bylo tedy prokopáno:

a) Šachet 140 s celkovou hloubkou 608 m.; v těchto dosaženo skalnatého dna 92krát a vyneseno a prohlédnuto na povrchu 717 m.³ náplavy.